Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 11. junija 2026 *

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe – Približevanje zakonodaj – Finančne storitve – Dostop do osnovnega plačilnega računa – Direktiva 2014/92/EU – Člen 16(4) – Preprečevanje uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma – Direktiva (EU) 2015/849 – Potrošnik, ki je uvrščen na seznam urada za nadzor tujega premoženja pri ministrstvu ZDA za finance – Zavrnitev odprtja takega plačilnega računa“

V zadevi C-81/24, [Jenec] [i],

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Okrajno sodišče v Mariboru (Slovenija) z odločbo z dne 25. januarja 2024, ki je na Sodišče prispela 31. januarja 2024, v postopku

LH

proti

OTP banki d.d., nekdanji NOVI KREDITNI BANKI MARIBOR,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi I. Jarukaitis (poročevalec), predsednik senata, K. Lenaerts, predsednik Sodišča v funkciji predsednika četrtega senata, M. Condinanzi, N. Jääskinen, sodnika, in R. Frendo, sodnica,

generalni pravobranilec: J. Richard de la Tour,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za LH A. Mužina, odvetnik,

– za OTP banko d.d., nekdanjo NOVO KREDITNO BANKO MARIBOR, A. Mitić, odvetnica,

– za slovensko vlado J. Morela, agentka,

* Jezik postopka: slovenščina.

[i] Ime te zadeve je izmišljeno. Ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

– za Evropski parlament A. Droin, J. Etienne in M. Peternel, agenti,

– za Svet Evropske unije I. Gurov, P. Mahnič in K. Pleśniak, agenti,

– za Evropsko komisijo B. Rous Demiri, P. Vanden Heede in G. von Rintelen, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 4. septembra 2025

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 16(4) Direktive 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov (UL 2014, L 257, str. 214) in člena 48 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med LH, fizično osebo, in OTP banko d.d., nekdanjo NOVO KREDITNO BANKO MARIBOR (v nadaljevanju: banka OTP), glede odprtja bančnega računa.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2014/92

3 V uvodnih izjavah 34 in 47 Direktive 2014/92 je navedeno:

„(34) Države članice bi morale zagotoviti, da potrošniki, ki želijo odpreti plačilni račun, niso diskriminirani na podlagi državljanstva ali prebivališča. Pomembno je, da kreditne institucije zagotovijo, da njihove stranke ne uporabljajo finančnega sistema v nezakonite namene, kot so goljufije, pranje denarja ali financiranje terorizma, vendar ne bi smele omejevati potrošnikov, ki želijo izkoristiti prednosti notranjega trga s čezmejnim odprtjem in uporabo plačilnih računov. Zato določbe Direktive [(EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (UL 2015, L 141, str. 73), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/843 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 (UL 2018, L 156, str. 43) (v nadaljevanju: Direktiva 2015/849),] ne bi smele biti razlog za zavrnitev tržno manj zanimivih potrošnikov.

[…]

(47) Kreditne institucije bi morale zavrniti odprtje osnovnega plačilnega računa ali prekiniti pogodbo za osnovni plačilni račun samo v posebnih okoliščinah, kot je nespoštovanje zakonodaje o pranju denarja in financiranju terorizma ali preprečevanju in preiskovanju kaznivih dejanj. Tudi v teh primerih je lahko zavrnitev upravičena le, kadar potrošnik ne izpolnjuje navedene zakonodaje, ne pa zato, ker je postopek za preverjanje izpolnjevanja zakonodaje preveč obremenjujoč ali predrag. […]“

4 Člen 16(1), (2) in (4) te direktive določa:

„(1) Države članice zagotovijo, da potrošnikom osnovne plačilne račune ponujajo vse kreditne institucije ali dovolj veliko število kreditnih institucij, da se vsem potrošnikom na njihovem ozemlju zagotovi dostop do njih in da se prepreči izkrivljanje konkurence. […]

(2) Države članice zagotovijo, da imajo potrošniki, ki zakonito prebivajo v [Evropski] [u]niji, vključno s potrošniki brez stalnega naslova in prosilci za azil ter potrošniki, ki jim dovoljenje za bivanje ni bilo odobreno, vendar njihov izgon iz pravnih ali dejanskih razlogov ni mogoč, pravico do odprtja in uporabe osnovnega plačilnega računa pri kreditnih institucijah na njihovem ozemlju. […]

[…]

(4) Države članice zagotovijo, da kreditne institucije zavrnejo prošnjo za osnovni plačilni račun, kadar bi odprtje takšnega računa povzročilo kršitev določbe o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma iz Direktive [2015/849].“

Direktiva 2015/849

5 V uvodnih izjavah 22 in 30 Direktive 2015/849 je navedeno:

„(22) Tveganje pranja denarja in financiranja terorizma ni enako v vseh primerih. Zato bi bilo treba uporabiti celosten pristop, ki temelji na tveganju. Pristop, ki temelji na tveganju, ni prekomerno permisivna možnost za države članice in pooblaščene subjekte. Vključuje učinkovitejše sprejemanje odločitev na podlagi dokazov za boljšo ciljno usmeritev na tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, s katerimi se soočajo Unija in tisti, ki v njej delujejo.

[…]

(30) Narava samega tveganja je spremenljiva, pri čemer lahko spremenljivke same po sebi ali skupaj povečajo ali zmanjšajo potencialno tveganje in tako vplivajo na ustrezno raven preventivnih ukrepov, kakršni so ukrepi skrbnega preverjanja strank. Zato obstajajo okoliščine, v katerih bi bilo treba uporabiti okrepljeno skrbnost, in okoliščine, v katerih je lahko primerna poenostavljena skrbnost preverjanja.“

6 Člen 1(1) te direktive določa:

„Cilj te direktive je preprečiti uporabo finančnega sistema Unije za namene pranja denarja in financiranja terorizma.“

7 Člen 8 navedene direktive določa:

„1. Države članice zagotovijo, da pooblaščeni subjekti sprejmejo ustrezne ukrepe za prepoznavo in oceno tveganj pranja denarja in financiranja terorizma ob upoštevanju dejavnikov tveganja, vključno s tistimi, ki so povezani z njihovimi strankami, državami ali geografskimi območji ter proizvodi, storitvami, transakcijami ali distribucijskimi potmi. Ti ukrepi so sorazmerni z naravo in velikostjo pooblaščenih subjektov.

[…]

3. Države članice zagotovijo, da imajo pooblaščeni subjekti vzpostavljene politike, kontrole in postopke za učinkovito blažitev in obvladovanje […] tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, prepoznanih na ravni Unije, države članice in pooblaščenega subjekta. Te politike, kontrole in postopki so sorazmerni z naravo in velikostjo pooblaščenih subjektov.

4. Politike, kontrole in postopki iz odstavka 3 vključujejo:

(a) razvoj notranjih politik, kontrol in postopkov, vključno z referenčnimi praksami obvladovanja tveganj, skrbnim preverjanjem strank, poročanjem, vodenjem evidenc, notranjim nadzorom, zagotavljanjem skladnosti s predpisi, vključno z imenovanjem uradne osebe za zagotavljanje skladnosti s predpisi na vodstveni ravni, kadar je to primerno glede na obseg in naravo poslovanja, in varnostnim preverjanjem zaposlenih;

[…]“

8 Člen 13 iste direktive določa:

„1. Skrbno preverjanje strank vključuje:

(a) identifikacijo stranke in preverjanje identitete stranke na podlagi dokumentov, podatkov ali informacij, pridobljenih od zanesljivega in neodvisnega vira […];

(b) identifikacijo dejanskega lastnika in sprejetje razumnih ukrepov za preverjanje identitete te osebe, tako da pooblaščeni subjekt meni, da ve, kdo je dejanski lastnik […];

(c) oceno in po potrebi pridobivanje informacij o namenu in predvideni naravi poslovnega odnosa;

(d) stalno spremljanje poslovnega odnosa, vključno s pregledovanjem transakcij, ki se izvajajo v času odnosa, s čimer se zagotovi, da so opravljene transakcije v skladu s poznavanjem stranke s strani pooblaščenega subjekta, poslovnega profila in profila tveganj, po potrebi tudi s poznavanjem izvora sredstev, ter zagotavljanje, da se listine, podatki ali informacije redno posodabljajo.

[…]

2. Države članice zagotovijo, da pooblaščeni subjekti uporabljajo vse zahteve skrbnega preverjanja strank, določene v odstavku 1. Vendar pooblaščeni subjekti lahko obseg takšnih ukrepov določijo z upoštevanjem tveganja.

[…]

4. Države članice zagotovijo, da lahko pooblaščeni subjekti pristojnim ali samoregulativnim organom prikažejo, da so ukrepi ustrezni glede na tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, ki so bila prepoznana.

[…]“

9 Člen 14(4), prvi pododstavek, Direktive 2015/849 določa:

„Države članice zahtevajo, da pooblaščeni subjekt, ki ne more zagotoviti skladnosti z zahtevami skrbnega preverjanja strank, določenimi v točki (a), (b) ali (c) prvega pododstavka člena 13(1), ne izvede transakcije prek bančnega računa, ne vzpostavi poslovnega odnosa ali ne izvede transakcije ter prekine poslovni odnos in razmisli, da bi [finančni obveščevalni enoti] podal[…] poročilo o sumljivi transakciji v zvezi s stranko v skladu s členom 33.“

10 Člen 18 te direktive določa:

„1. V primerih iz členov 18a do 24 in drugih primerih večjega tveganja, ki jih ugotovijo države članice ali pooblaščeni subjekti, države članice od pooblaščenih subjektov zahtevajo, da za ustrezno obvladovanje in blažitev navedenih tveganj uporabljajo ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank.

[…]“

Slovensko pravo

Zakon o plačilnih storitvah

11 Člen 180(1) Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 in 102/20) določa:

„Potrošnika, ki zakonito prebiva v EU, in ki zaprosi za odprtje osnovnega plačilnega računa v EU ali do njega dostopa, banka ne sme razlikovati, zlasti na podlagi državljanstva, prebivališča, spola, rase, barve kože, etničnega ali družbenega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodni skupnosti, narodni manjšini iz druge države, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti. Pogoji, ki veljajo za odprtje in dostop do osnovnega plačilnega računa, na noben način ne smejo biti neutemeljeno razlikovalni.“

12 Člen 181 tega zakona določa:

„(1) Osnovni plačilni račun morajo potrošnikom ponujati vse banke, ki vodijo plačilne račune potrošnikov.

[…]

(3) Potrošnik, ki zakonito prebiva v EU, vključno s potrošnikom brez stalnega naslova in prosilcem za azil ter potrošnikom, ki mu dovoljenje za bivanje ni bilo odobreno, vendar njegov

izgon iz pravnih ali dejanskih razlogov ni mogoč, ima pravico do odprtja in uporabe osnovnega plačilnega računa pri banki. […]

(4) Banka postopek odpiranja osnovnega plačilnega računa oblikuje tako, da uveljavljanje te pravice ni preveč težavno ali obremenjujoče za potrošnika. […]

[…]

(6) Banka zavrne prošnjo potrošnika za odprtje osnovnega plačilnega računa, kadar bi odprtje takšnega računa povzročilo kršitev določb zakona, ki ureja preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma. Banka v tem primeru ukrepa v skladu z zakonom, ki ureja področje preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

[…]“

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma

13 Člen 4(1), točka 1, Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 48/22) določa:

„Ukrepe za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, določene v tem zakonu, pred oziroma pri sprejemanju, izročitvi, zamenjavi, hrambi, razpolaganju oziroma drugem ravnanju z denarjem ali drugim premoženjem in pri sklepanju poslovnih razmerij izvajajo banke in njihove podružnice v državah članicah, podružnice bank tretjih držav in bank držav članic, ki ustanovijo podružnico v Republiki Sloveniji.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

14 LH je 22. oktobra 2017 na bencinskem servisu v Ljubljani (Slovenija) poskusil plačati položnico na ime svoje soproge z bančnega računa, ki ga je ta odprla pri banki OTP. Ko pa je uslužbenec tega servisa v plačilni sistem vnesel osebne podatke LH, je ta banka plačilo blokirala.

15 V dopisu v zvezi s tem blokiranjem plačila, ki ga je navedena banka poslala imetnici računa, je banka obrazložila, da je zaradi političnih dogodkov in povečane nevarnosti, povezane s splošno varnostjo in povečano možnostjo zlorabe bančnih produktov za financiranje terorizma ali drugih kaznivih dejanj, sprejela nekatere strožje ukrepe za izpolnitev obveznosti, ki izvirajo iz zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. V okvir teh ukrepov se v skladu z internim aktom te banke umešča tudi upoštevanje omejitev, ki jih je uvedel Office of Foreign Assets Control (OFAC) (urad za nadzor tujega premoženja (OFAC), Združene države Amerike).

16 LH je po tem blokiranju zoper to banko vložil tožbo pri Okrajnem sodišču v Ljubljani (Slovenija). Navedeno sodišče se je s sklepom z dne 20. aprila 2021 izreklo za krajevno nepristojno in zadevo posredovalo Okrajnemu sodišču v Mariboru (Slovenija), ki je predložitveno sodišče.

17 LH je 23. marca 2022 pri banki OTP osebno prosil za odprtje osnovnega plačilnega računa na svoje ime. Po tem, ko je LH predložil svojo osebno izkaznico, mu je bilo pojasnjeno, da sistem ne dovoli odprtja takega računa pri tej banki. LH je navedeno banko prosil, naj mu predloži pisno odločitev o tem, do česar pa ni prišlo.

18 Zato je LH s pripravljalno vlogo z dne 4. aprila 2022 tožbeni zahtevek pri predložitvenem sodišču spremenil tako, da se banki OTP naloži, da mu mora odpreti osnovni plačilni račun.

19 Predložitveno sodišče se sprašuje, kako lahko uvrstitev osebe na seznam OFAC vpliva na to, ali ta oseba lahko odpre plačilni račun. Zlasti se sprašuje, ali lahko odprtje takega računa pomeni kršitev določb Direktive 2015/849. Navaja, da ta direktiva sicer jasno določa, da morajo kreditne ustanove izvajati ukrepe preverjanja identitete oseb, ki želijo z njimi vzpostaviti poslovni odnos, ni pa v njej natančno določeno, da bi bilo treba preveriti, ali je ta oseba morebiti uvrščena na seznam, kakršen je seznam OFAC, niti to, kakšne bi bile posledice take uvrstitve.

20 Vendar bi po navedbah tega sodišča, če bi bilo v takih okoliščinah osebi odprtje osnovnega plačilnega računa zavrnjeno, to pomenilo omejitev pravice dostopa do takega računa v smislu člena 16(4) Direktive 2014/92. Predložitveno sodišče podredno in za primer, da bi bilo treba pravo Unije razlagati tako, da tako zavrnitev dovoljuje, sprašuje tudi o združljivosti take razlage s členom 48 Listine, ki se med drugim nanaša na pravico do domneve nedolžnosti.

21 Predložitveno sodišče je v zvezi s tem pojasnilo, da je Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije zadevo, ki se je vodila zoper LH in se je nanašala na ista kazniva dejanja, za katera je bila zanj razpisana mednarodna tiralica, zaključilo in arhiviralo 23. februarja 2015. Dodalo je, da LH ni bil nikjer na svetu obsojen za kaznivo dejanje, zaradi katerega je uvrščen na seznam OFAC, in da zoper njega Organizacija združenih narodov, Unija ali Republika Slovenija niso sprejele nobenega omejevalnega ukrepa.

22 V teh okoliščinah je Okrajno sodišče v Mariboru prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali določba četrtega odstavka 16. člena Direktive [2014/92] državam članicam dopušča, da bankam naložijo zavrnitev prošnje za osnovni plačilni račun potrošniku, ker je ta uvrščen na seznam OFAC […], ker bi v primeru odprtja takšnega računa šlo za kršitev določbe o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma iz Direktive [2015/849]?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali obstoji izjema v primeru, ko ta potrošnik nikjer na svetu ni bil obsojen za kaznivo dejanje, zaradi katerega se nahaja na navedenem seznamu in/ali če zoper takega potrošnika niso bili s strani zadevne države članice, [Unije] ali druge mednarodne organizacije, katere članica je zadevna država članica ali [Unija], sprejeti nobeni omejevalni ukrepi?

3. Ali pritrdilen odgovor na prvo vprašanje pomeni neskladje z 48. členom [Listine], ki določa pravico do domneve nedolžnosti?

4. Ali nikalen odgovor na drugo vprašanje pomeni neskladje z 48. členom [Listine], ki določa pravico do domneve nedolžnosti?“

Dopustnost

23 Banka OTP trdi, da vprašanja za predhodno odločanje niso dopustna. V bistvu zatrjuje, na prvem mestu, da odgovori na ta vprašanja niso potrebni, da bi predložitveno sodišče izdalo svojo odločbo, saj to sodišče, na eni strani, ni zadostno ugotovilo ne pravnega in dejanskega okvira postopka

v glavni stvari ne povezave med razlago prava Unije, za katero je zaprošeno, in sporom o glavni stvari ter bo, na drugi strani, vsekakor uporabilo le določbe nacionalnega prava, in ne določb direktiv 2014/92 in 2015/849.

24 Na drugem mestu, ta banka zatrjuje, da ta vprašanja niso pravilno oblikovana, saj naj bi bila za rešitev spora o glavni stvari potrebna razlaga določb Direktive 2015/849, medtem ko določbe Direktive 2014/92, ki se nanašajo na omejitev pravice do osnovnega plačilnega računa, pri tem niso upoštevne.

25 Na tretjem mestu, navedena banka meni, da je pravilna uporaba določb direktiv 2014/92 in 2015/849 tako očitna, da ni nobenega dvoma glede tega, kako je treba odgovoriti na zastavljena vprašanja.

26 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, uvedenega s členom 267 PDEU, le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločbo, ki bo izdana, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po predhodni odločbi, da bi lahko izdalo sodbo, in tudi upoštevnost vprašanj, ki jih postavi Sodišču. Zato Sodišče, kadar se zastavljena vprašanja nanašajo na razlago ali veljavnost pravila prava Unije, načeloma mora odločiti (glej sodbe z dne 29. novembra 1978, Redmond, 83/78, EU:C:1978:214, točka 25; z dne 16. junija 2015, Gauweiler in drugi, C-62/14, EU:C:2015:400, točka 24, in z dne 24. novembra 2020, Openbaar Ministerie (Ponarejanje listin), C-510/19, EU:C:2020:953, točka 25 in navedena sodna praksa).

27 Za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalna sodišča zastavijo v pravnem in dejanskem okviru, za opredelitev katerega so odgovorna sama in katerega pravilnosti Sodišče ne preverja, namreč velja domneva upoštevnosti. Sodišče tako lahko zavrne odločanje o predlogu nacionalnega sodišča samo, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na zastavljena vprašanja dalo koristne odgovore (sodba z dne 23. novembra 2021, IS (Nezakonitost predložitvene odločbe), C-564/19, EU:C:2021:949, točka 61 in navedena sodna praksa).

28 Kar zadeva prvi očitek nedopustnosti, v skladu s katerim naj bi bil predlog za sprejetje predhodne odločbe pomanjkljiv, ker naj ne bi vseboval informacij, ki so potrebne, da bi lahko Sodišče razumelo kontekst postopka v glavni stvari in se prepričalo, da je razlaga določb prava Unije potrebna za rešitev spora o glavni stvari, je treba ugotoviti, da glede na elemente, ki jih je posredovalo predložitveno sodišče, ni očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze s predmetom tega spora ali da je problem, s katerim se sooča predložitveno sodišče, hipotetičen, saj se o razlagi določb direktiv 2014/92 in 2015/849 sprašuje zato, da bi odločilo o zakonitosti tega, da je banka zavrnila odprtje bančnega računa na ime tožeče stranke iz postopka v glavni stvari. Poleg tega Sodišče ima na voljo dejanske in pravne elemente, ki so potrebni za to, da lahko koristno odgovori na vprašanja, ki so mu postavljena.

29 Kar zadeva trditev, da bo nacionalno sodišče uporabilo le določbe nacionalnega prava, zaradi česar odgovori na vprašanja za predhodno odločanje ne bi vplivali na odločbo, ki bo izdana v postopku v glavni stvari, zadošča ugotoviti, da je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da se navedeno sodišče sprašuje prav o razlagi, med drugim, določb direktiv Unije, ki sta bili preneseni z določbami nacionalnega prava, ki se uporabljajo za spor o glavni stvari.

30 Kar zadeva drugi očitek nedopustnosti, ki se nanaša na to, da vprašanja, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, niso pravilno oblikovana, ker se nanašajo le na določbe Direktive 2014/92, je treba ugotoviti, da niti tega očitka ni mogoče sprejeti.

31 Kot je namreč razvidno iz sodne prakse, navedene v točkah 26 in 27 te sodbe, je le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločbo, ki bo izdana, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po tem, da Sodišču zastavi vprašanja, in upoštevnost teh vprašanj. Glede na to, da se v obravnavanem primeru zastavljena vprašanja nanašajo na razlago pravila prava Unije, trditev, da bi moralo predložitveno sodišče v svojih vprašanjih navajati druge določbe tega prava, na dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe ne vpliva.

32 Kar zadeva tretji očitek nedopustnosti, ki se nanaša na to, da je odgovor na zastavljena vprašanja očiten, zadošča opozoriti na ustaljeno sodno prakso, v skladu s katero zgolj to, da ena od strank iz postopka v glavni stvari meni, da je odgovor na vprašanja za predhodno odločanje očiten, ne zadostuje za razglasitev nedopustnosti predloga za sprejetje predhodne odločbe (glej v tem smislu sodbe z dne 1. decembra 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, točki 64 in 65; z dne 27. marca 2014, Consejería de Infraestructuras y Transporte de la Generalitat Valenciana in Iberdrola Distribución Eléctrica, C-300/13, EU:C:2014:188, točka 18, in z dne 21. decembra 2021, Euro Box Promotion in drugi, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 in C-840/19, EU:C:2021:1034, točka 138 in navedena sodna praksa).

33 Glede na zgoraj navedene preudarke je treba ugotoviti, da so zastavljena vprašanja dopustna.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

34 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 16(4) Direktive 2014/92 v povezavi z Direktivo 2015/849 razlagati tako, da državam članicam dovoljuje, da kreditnim institucijam naložijo, da potrošniku zavrnejo odprtje osnovnega plačilnega računa zgolj zato, ker je ta potrošnik uvrščen na seznam oseb, za katere veljajo omejevalni ukrepi, ki jih je uvedla tretja država.

35 V zvezi s tem je treba navesti, da člen 16 Direktive 2014/92 med drugim določa obveznost držav članic, da zagotovijo, da vse kreditne institucije ali dovolj veliko število teh institucij ponujajo osnovne plačilne račune vsem potrošnikom na njihovem ozemlju, in pogoje, pod katerimi smejo ali morajo te institucije odprtje takega računa zavrniti.

36 Na eni strani namreč odstavek 2 tega člena določa, da ima vsak potrošnik, ki zakonito prebiva v Uniji, pravico do odprtja in uporabe osnovnega plačilnega računa pri kreditni instituciji na ozemlju države članice.

37 Na drugi strani člen 16(4) te direktive določa, da države članice zagotovijo, da kreditne institucije zavrnejo prošnjo za osnovni plačilni račun, kadar bi odprtje takšnega računa povzročilo kršitev določbe o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma iz Direktive 2015/849.

38 Vendar, kot je razvidno iz uvodne izjave 34 Direktive 2014/92, določb o preprečevanju pranja denarja ni mogoče uporabiti kot izgovor za zavrnitev tržno manj zanimivih potrošnikov. Poleg tega je v uvodni izjavi 47 te direktive pojasnjeno, da je zavrnitev odprtja osnovnega plačilnega računa lahko upravičena le, če potrošnik ne spoštuje zakonodaje o pranju denarja in financiranju terorizma, ne pa zato, ker je postopek za preverjanje spoštovanja zakonodaje preveč obremenjujoč ali predrag.

39 Iz tega sledi, da je pravica potrošnika do odprtja osnovnega plačilnega računa na podlagi člena 16 Direktive 2014/92 pogojena s spoštovanjem določb o preprečevanju pranja denarja in boju proti financiranju terorizma iz Direktive 2015/849.

40 Zato je treba preučiti upoštevne določbe Direktive 2015/849, da bi se ugotovilo, pod katerimi pogoji kreditna institucija glede na preudarke, povezane s preprečevanjem pranja denarja in bojem proti financiranju terorizma, ne sme vzpostaviti poslovnega odnosa s stranko in torej pod katerimi pogoji lahko odprtje osnovnega plačilnega računa povzroči kršitev člena 16(4) Direktive 2014/92.

41 Najprej je treba poudariti, da je namen določb Direktive 2015/849, ki so preventivne narave, na podlagi pristopa, ki temelji na tveganju, vzpostaviti vrsto preventivnih in odvračalnih ukrepov za učinkovit boj proti pranju denarja in financiranju terorizma, da bi se, kot izhaja iz uvodne izjave 1 te direktive, preprečilo, da bi nezakoniti denarni tokovi škodovali celovitosti, stabilnosti in ugledu finančnega sektorja Unije ter ogrozili njen notranji trg in mednarodni razvoj (glej v tem smislu sodbo z dne 17. novembra 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, točka 34 in navedena sodna praksa).

42 V zvezi s tem člen 13(1), prvi pododstavek, Direktive 2015/849 opredeljuje ukrepe skrbnega preverjanja strank, ki jih morajo izvajati pooblaščeni subjekti. Ti ukrepi v skladu s tem prvim pododstavkom, točke od (a) do (c), vključujejo, najprej, identifikacijo stranke in preverjanje njene identitete na podlagi dokumentov, podatkov ali informacij, pridobljenih od zanesljivega in neodvisnega vira, dalje, identifikacijo dejanskega lastnika in sprejetje razumnih ukrepov za preverjanje identitete te osebe ter, nazadnje, oceno in po potrebi pridobivanje informacij o namenu in predvideni naravi poslovnega odnosa.

43 Člen 14(4), prvi pododstavek, Direktive 2015/849 pa določa, da je pooblaščeni subjekt, kot je kreditna institucija, ki ne more zagotoviti skladnosti z zahtevami skrbnega preverjanja strank iz člena 13(1), prvi pododstavek, točke (a), (b) ali (c), te direktive, med drugim zavezan, da ne vzpostavi poslovnega odnosa z zadevno stranko.

44 V obravnavanem primeru se – ob pridržku presoje predložitvenega sodišča – zdi, da ni izpolnjen nobeden od pogojev, določenih v členu 14(4), prvi pododstavek, navedene direktive. Kot je namreč razvidno iz spisa, predloženega Sodišču, je na eni strani stranka, in sicer LH, identificirana in se ne zatrjuje, da predvideni poslovni odnos, ki zajema odprtje osnovnega plačilnega računa, dejansko ne bi bil vzpostavljen z njo, na drugi strani pa je banka OTP zavrnila odprtje takega računa zgolj zato, ker je bila ta stranka uvrščena na seznam OFAC.

45 Direktiva 2015/849 pa ne določa, da uvrstitev na seznam OFAC ali na kateri koli drug podoben seznam, ki ga je sestavila tretja država, samodejno povzroči, da kreditna institucija ne sme vzpostaviti poslovnega odnosa z zadevno stranko.

46 Nasprotno, prvič, kot izhaja zlasti iz člena 8 Direktive 2015/849, je pristop, ki temelji na tveganju, pogojen z oceno tega tveganja, ki se v okviru sistema, vzpostavljenega s to direktivo, izvaja na treh ravneh, in sicer, najprej, na ravni Unije, kjer ga izvaja Komisija, dalje, na ravni posamezne države članice in, nazadnje, na ravni pooblaščenih subjektov. Drugič, ta ocena tveganja zlasti pogojuje, da ti subjekti sprejmejo ustrezne ukrepe skrbnega preverjanja zadevne stranke. Brez take ocene tveganja se namreč niti zadevna država članica niti – glede na okoliščine primera – zadevni subjekt ne moreta odločiti, katere ukrepe uporabiti v posameznem primeru (glej v tem smislu sodbo z dne 17. novembra 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, točka 35 in navedena sodna praksa).

47 V zvezi s tem je treba opozoriti, da Direktiva 2015/849 v oddelkih od 1 do 3 poglavja II, naslovljenega „Skrbno preverjanje strank“, določa tri vrste ukrepov skrbnega preverjanja, in sicer standardne ukrepe, poenostavljene ukrepe in okrepljene ukrepe. Namen teh ukrepov je preprečiti ali vsaj, kolikor je le mogoče, omejiti pranje denarja in financiranje terorizma, tako da se v ta namen v vseh fazah, ki jih te dejavnosti lahko vključujejo, vzpostavijo ovire za osebe, ki se ukvarjajo s pranjem denarja in ki financirajo terorizem (sodba z dne 17. novembra 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, točka 36 in navedena sodna praksa).

48 Kar zadeva ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja, je treba navesti, da so v členu 18(1) te direktive navedeni nekateri primeri večjega tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, v katerih države članice od pooblaščenih subjektov zahtevajo, da za ustrezno obvladovanje in blažitev tega tveganja uporabljajo take ukrepe skrbnega preverjanja strank. Tako morajo ti subjekti take ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja uporabiti zlasti v primerih večjih tveganj, ki jih ugotovijo države članice ali pooblaščeni subjekti (glej v tem smislu sodbo z dne 17. novembra 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, točka 37).

49 Zato je v teh primerih uporaba ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja v skladu s pristopom, ki temelji na tveganju, pogojena s tem, da država članica ali pooblaščeni subjekt predhodno ugotovi večja tveganja pranja denarja in financiranja terorizma. Tako v teh primerih pripis višje stopnje tveganja stranki in posledično sprejetje ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja v zvezi z njo nista samodejna (glej v tem smislu sodbo z dne 17. novembra 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, točka 38).

50 V uvodni izjavi 22 Direktive 2015/849 je namreč navedeno, da pristop, ki temelji na tveganju, ni prekomerno permisivna možnost za države članice in pooblaščene subjekte, ampak vključuje učinkovitejše sprejemanje odločitev na podlagi dokazov za boljšo ciljno usmeritev na tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, s katerimi se soočajo Unija in tisti, ki v njej delujejo (sodba z dne 17. novembra 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, točka 71).

51 Iz tega sledi, da je uvrstitev osebe na seznam OFAC ali na drug podoben seznam, ki ga je sestavila tretja država, lahko upošteven dejavnik tveganja, ki ga kreditna institucija mora upoštevati v okviru svoje individualizirane ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma. Vendar Direktiva 2015/849 ne določa, da taka institucija ob obstoju takega dejavnika tveganja samodejno zavrne vzpostavitev poslovnega odnosa z osebo, na katero se taka uvrstitev nanaša, temveč tej instituciji nalaga, da po tem, ko je opravila individualizirano oceno vseh dejavnikov tveganja, ki so upoštevni v okoliščinah, povezanih s predvidenim poslovnim odnosom, uporabi ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja.

52 V zvezi s tem je res, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 52 sklepnih predlogov, da sama narava osnovnega plačilnega računa, katerega funkcije so omejene, zmanjšuje tveganje pranja denarja ali financiranja terorizma, ki bi lahko bilo povezano z odprtjem tega računa.

53 Vendar ni mogoče izključiti, da kreditna institucija po taki oceni ugotovi, da tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma, povezanega s poslovnim odnosom, z ukrepi, ki so sorazmerni z njeno naravo in velikostjo, ne more učinkovito obvladovati, in to tudi če je predvideni poslovni odnos omejen na odprtje osnovnega plačilnega računa.

54 Samo v tem primeru bi lahko zavrnitev odprtja osnovnega plačilnega računa temeljila na členu 16(4) Direktive 2014/92.

55 V obravnavani zadevi bo moralo tako predložitveno sodišče presoditi, ali je zavrnitev odprtja osnovnega plačilnega računa LH temeljila na individualizirani oceni tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma, pri kateri so bili upoštevani vsi ustrezni dejavniki, poleg zgolj uvrstitve te osebe na seznam OFAC, in ali bi banka OTP v primeru odprtja takega računa s sorazmernimi ukrepi lahko zagotovila stalno spremljanje predvidenega poslovnega odnosa iz člena 13(1)(d) Direktive 2015/849.

56 Glede na vse zgornje preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 16(4) Direktive 2014/92 v povezavi z Direktivo 2015/849 razlagati tako, da državam članicam ne dovoljuje, da kreditnim institucijam naložijo, da potrošniku zavrnejo odprtje osnovnega plačilnega računa zgolj zato, ker je ta potrošnik uvrščen na seznam oseb, za katere veljajo omejevalni ukrepi, ki jih je uvedla tretja država, ne da bi zadevna kreditna institucija opravila individualizirano oceno tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma, povezanega s predvidenim poslovnim odnosom.

Drugo, tretje in četrto vprašanje

57 Ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje na drugo, tretje in četrto vprašanje ni treba odgovoriti, saj so bila ta postavljena le za primer, da bi bil odgovor na prvo vprašanje pritrdilen.

Stroški

58 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški navedenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 16(4) Direktive 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov v povezavi z Direktivo (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/843 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018,

je treba razlagati tako, da

državam članicam ne dovoljuje, da kreditnim institucijam naložijo, da potrošniku zavrnejo odprtje osnovnega plačilnega računa zgolj zato, ker je ta potrošnik uvrščen na seznam oseb, za katere veljajo omejevalni ukrepi, ki jih je uvedla tretja država, ne da bi zadevna kreditna institucija opravila individualizirano oceno tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma, povezanega s predvidenim poslovnim odnosom.

Jarukaitis Lenaerts Condinanzi

Jääskinen Frendo

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 11. junija 2026.

Sodni tajnik
A. Calot Escobar

Predsednik senata
I. Jarukaitis